

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Het Omgevingsberaad Waddengebied,
T.a.v. de voorzitter, de heer A.A.M. Brok
Ruiterskwartier 121a
8911 BS LEEUWARDEN

**Directoraat-generaal Natuur
en Visserij**

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ivvn

Ons kenmerk

DGNV / 103460244

Uw kenmerk

Uw brief van 7 oktober 2025

Datum 10 februari 2026

Betreft Reactie op uw advies in zake de concept appreciatie van het Rapport
"Europees- en internationaalrechtelijke status van de Waddenzee" van
de Waddenacademie

Geachte heer Brok,

Op 7 oktober jl. heeft u mij een brief gestuurd zoals toegezegd in het Bestuurlijk Overleg Wadden (BOW) van 16 juli jl. inzake de door mij ingebrachte concept appreciatie op de aanbevelingen door de Waddenacademie van het Rapport "Europees- en internationaalrechtelijke status van de Waddenzee"; eveneens van de Waddenacademie. In uw brief gaat u in op het proces dat u doorlopen heeft tussen juli en oktober om te komen tot een advies aan mij. Tevens geeft u aan de Agenda voor het Waddengebied 2050 als uitgangspunt te nemen. U spreekt uw waardering uit over het rapport van de Waddenacademie en de door haar gedane aanbevelingen. Tegelijkertijd geeft u in uw advies aan de concept-appreciatie teleurstellend te vinden en roept u mij, mijn betrokken rijkscollega's en de regionale overheden op om tijd en energie te steken in bestaande en lopende trajecten zoals het Beleidskader Natuur Waddenzee, het Natuurplan op grond van de Natuurherstelverordening en om geen nieuwe of extra wet- of regelgeving te ontwikkelen. In het Bestuurlijk Overleg Waddengebied van 27 november jl. is aangegeven dat u rond begin februari een reactie kon verwachten op uw brief.

Hierna ga ik in op uw advies. Uit het advies blijkt dat u vanuit betrokkenheid en kennis van zaken gesproken heeft over het rapport en de aanbevelingen, mede in het licht van de concept appreciatie en de reeds in gang gezette beleidstrajecten om tot verbetering van de natuur van de Waddenzee te komen. U geeft aan de concept-appreciatie teleurstellend te vinden. Ik wil wijzen op het intensieve traject dat we met elkaar de afgelopen maanden hebben doorlopen om de aanbevelingen van de Waddenacademie en de concept appreciatie met het Omgevingsberaad te bespreken. Met de verzamelbrief wadden die 9 februari jl. aan de Tweede Kamer is gestuurd, wordt daar nader op in gegaan. Ik vind het van belang om met elkaar in gesprek te zijn en te blijven; ook al kunnen meningen en standpunten verschillen. Er wordt op verschillende manieren gewerkt aan een robuust ecosysteem. Ik noem het in ontwikkeling zijnde Beleidskader Natuur Waddenzee en het Natuurplan. Naast de investeringen in natuur middels de Programmatische Aanpak Grote Wateren voor de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water en de versterking van het beheer via het Natura 2000 beheerplan en de gezamenlijke beheerders onder aanvoering van de Beheerautoriteit Waddenzee.

Daarnaast werk ik aan de Toekomstvisie garnalenvisserij waarmee ingezet wordt op een duurzame toekomstbestendige visserij.

Tegelijk wijst u op de Rijkstrajecten zoals PAWOZ, Defensie en gaswinning waarin u bevestigd ziet dat het Rijk niet voor de natuur kiest en dat die trajecten bij kunnen dragen aan cumulatie van effecten op de natuur.

Uw advies is op onderdelen kritisch. Het gesprek met elkaar blijven voeren is van belang. Ik ben blij dat u adviseert om lopende trajecten met kracht voort te zetten en om geen nieuwe wet- en regelgeving te ontwikkelen. Dat wil zeggen dat ik mij met betrokken overheden en stakeholders blijf inzetten op het Beleidskader Natuur Waddenzee en het Natuurplan. Hiermee worden kaders gesteld om de natuur van de Waddenzee in 2050 op orde te hebben. Ik merk hierbij op dat er gewerkt wordt conform het vastgestelde Plan van Aanpak begin 2024 waarbij bouwstenen een fundament zullen vormen voor het op te stellen Beleidskader. Daarbij is en wordt de governance goed betrokken, en wordt er rekening gehouden met alle belangen in het gebied, zowel vanuit het perspectief van economie als de natuur, en het feit dat mensen er moeten kunnen werken, leven en wonen. Tevens wordt verder gewerkt aan het traject om het Werelderfgoedverdrag nog beter te implementeren, onder andere door het waarborgen aan de toetsing aan en bescherming van de Outstanding Universal Value. Dit wordt uitgewerkt. U zult daarover in aanloop naar het Bestuurlijk Overleg Waddengebied van medio juni nader worden geïnformeerd. Ook blijven inzet en investeringen in systeemmaatregelen voor de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water (middels PAGW) en beheer (middels de N2000-beheerplannen en de Beheerautoriteit) noodzakelijk om tot een robuust ecologisch systeem te komen. Immers een robuuste natuur draagt ook bij aan het mogelijk maken van economische activiteiten in het Waddengebied. In reactie op uw advies zal nadrukkelijker de samenhang tussen deze verschillende trajecten worden geduid, zodat beter zichtbaar wordt op welke wijze gewerkt wordt om tot doelbereik te komen. U vraagt de Agenda voor het Waddengebied 2050 te blijven respecteren bij besluitvorming. De Agenda is voor het Rijk het uitgangspunt. Specifiek noemt u een aantal landelijke trajecten zoals PAWOZ, Defensie, gaswinning en locatieonderzoek nieuwbouw kerncentrales Eemshaven. De minister van KGG heeft recent besloten geen nieuwe gaswinning meer te zullen vergunnen. Ten aanzien van het locatieonderzoek kerncentrales heeft de minister van KGG aangegeven dat deze locatie om procedurele reden alle realistische alternatieven te onderzoeken.

Daarnaast zijn er diverse andere opgaves in het Waddengebied te realiseren in de komende jaren. Het Rijk zoekt daar nadrukkelijk de samenwerking op zoals onlangs ook verwoord in de brief 'gezamenlijke reactie rijksoverheid op brief OBW' van de staatssecretaris van Defensie aan u, mede namens de ministers van IenW, KGG en mij. De samenwerking zoeken we niet alleen op Rijksniveau op, maar ook met de regionale overheden. Het gesprek daarover zal de komende tijd in het Bestuurlijk Overleg Waddengebied worden voortgezet.

Hoogachtend,

Jean Rummenie
Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur